

OD REDAKCJI

Podobnie jak w innych dyscyplinach naukowych tak samo w etnografii powstała po drugiej wojnie nowa sytuacja, której wyrazem były głębokie przemiany w zakresie metod, podstaw teoretycznych i zakresu badawczego. Zasadniczych przekształceń doznały również podstawy organizacyjne nauki. Powołana do życia w 1951 r. Polska Akademia Nauk objęła kierownictwo nauki polskiej we wszystkich jej dyscyplinach szczegółowych. Naczelnym zadaniem Polskiej Akademii Nauk jest organizowanie i koordynowanie wysiłków badawczych, uzgadnianie planów i wytyczanie długofalowych zadań na przyszłość w oparciu o wspólne założenia metodyczne i teoretyczne. Zadanie to w stosunku do poszczególnych dyscyplin pełnią w obrębie Akademii różnorodne Instytuty, Komitety i Komisje. W odniesieniu do etnografii zadania te powierzone zostały powstałemu w ramach Instytutu Historii Kultury Materialnej Działowi IV. Zakres tematyczny tego Działu nie ogranicza się mimo zwężonej nomenklatury tylko do zagadnień kultury materialnej. Obejmuje bowiem zarówno zagadnienia rozwoju sił wytwórczych wraz z całością kultury materialnej, jak też problematykę społecznych stosunków produkcji i bogatą tematykę należącą do dziedziny świadomości społecznej.

Zgodnie z podstawową zasadą, w myśl której każda dyscyplina posiada w ramach Akademii swój własny periodyczny organ i własne publikacje ciągłe, Dział IV przystępuje do wydawania nowego czasopisma „Etnografia Polska“, poświęconego etnografii, oraz do publikowania związanej z nim Biblioteki Etnograficznej.

Zadania tego czasopisma są następujące. Niezależnie od istnienia zaśluzonego organu Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego „Lud“, który ukazuje się w odstępach rocznych, oraz innych czasopism periodycznych poświęconych polskiej etnografii, w szczególności miesięcznika „Polska Sztuka Ludowa“, a także tych periodyków, które (jak np. „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej“, „Przegląd Zachodni“, „Kwartalnik Opol-ski“ czy wydawnictwa Instytutu Badań Literackich) zamieszczają prace etnograficzne, zachodzi potrzeba nowego czasopisma, które by łączyło wszystkie wyspecjalizowane działy etnografii i dawało obok prac ana-

litycznych także syntetyczne ujęcia obejmujące całokształt zagadnień etnograficznych. Jest rzeczą jasną, że nowe czasopismo będzie się starało położyć szczególny nacisk na wysoki poziom naukowy umieszczanych na jego łamach publikacyj. Jest też oczywiste, że tematyka pisma dotyczyć będzie przede wszystkim etnografii Polski. Niemniej dążąc do możliwie wszechstronnego obrazowania rozwoju kultury ludowej w Polsce, czasopismo to jako odbicie polskiej współczesnej myśli badawczej musi oprócz problematyki własnego kraju uwzględnić również etnografię innych narodów słowiańskich oraz pozostałych krajów europejskich i pozaeuropejskich. Przechodząc do bardziej szczegółowego określenia zakresu tematycznego, związanego przede wszystkim z etnografią naszego kraju, pragniemy zaznaczyć, że nowe czasopismo będzie się starało kłaść silny nacisk na zagadnienia metodologiczne, na zagadnienia związane z techniką badań, na podstawowe problemy teoretyczne, a w szczególności na problem poznania aktualnej rzeczywistości w toku badań terenowych. Czasopismo będzie umieszczać artykuły dotyczące nie tylko teraźniejszości, lecz również przeszłości kultury ludu pracującego; będzie dążyło do uwzględnienia zarówno starych, reliktowych postaci tej kultury, jak i głębokich przeobrażeń współczesnych; będzie uwzględniać nie tylko kulturę chłopstwa, ale także kulturę klasy robotniczej. Nieobca mu będzie również problematyka etnogenetyczna i zagadnienia swoistych cech etnicznych ludu polskiego i jego kultury. Traktując wszystkie te zagadnienia zawsze w ramach konkretnohistorycznych, „Etnografia Polska“ będzie umieszczać nie tylko prace omawiające szczegółowy przebieg zjawisk, lecz także prace poświęcone zagadnieniom prawidłowości rozwojowych wydobytych z konkretnych procesów historycznych.

Wyznaczając w ten sposób bardzo szkieletowo podstawowy zakres tematyczny, wypada dodać, że w programie czasopisma znajdzie się również zagadnienie powiązania nauki z życiem w myśl zasady jedności teorii i praktyki. Redakcja czasopisma będzie dążyć do realizacji tego zadania w dwojaki głównie sposób. Przede wszystkim przez oświetlenie na łamach czasopisma takich konkretnych procesów związanych z kulturą ludu pracującego oraz takich prawidłowości związanych z tymi procesami, które niosą konieczną podstawę do właściwego działania praktycznego mającego na celu przebudowę istniejącej rzeczywistości w określonym kierunku. Poza tym redakcja będzie kłaść nacisk na oświetlenie na łamach czasopisma szczegółowych zjawisk, których znajomość dla bieżących potrzeb życia może być doniosła. Zamierzeniem redakcji jest więc umieszczanie artykułów zwracających uwagę na twórcze osiągnięcia i wielkie wartości istniejące w kulturze ludu pracującego, które można włączyć do kultury ogólnonarodowej.

Jest rzeczą jasną, że struktura czasopisma przewiduje umieszczanie zarówno artykułów problemowych, jak i materiałów dyskusyjnych, sprawozdań, recenzji i kronik. Dużą wagę będzie przywiązywać redakcja czasopisma do obszernych i gruntownych sprawozdań z polskiego ruchu wydawniczego oraz z osiągnięć poszczególnych placówek w dziedzinie badań terenowych i prac teoretycznych. Pierwsze tego rodzaju sprawozdanie z dwuletniego okresu działalności niektórych placówek Działu IV IHKM ogłaszamy w obecnym tomie „Etnografii“.

Kontynuując w niejednym wypadku prace rozpoczęte poprzednio przez katedry uniwersyteckie, muzea, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze itp., kierownictwo Działu IV IHKM dąży do tego, aby związane z Działem placówki badawcze uzupełniały prace dawniejsze, rozbudowywały je i starały się stale o ich metodologiczne pogłębianie. Dlatego przedstawiając w publikowanych sprawozdaniach pewien etap prac badawczych, redakcja „Etnografii Polskiej“ będzie dążyć do wywołania dyskusji nad założeniami metodologicznymi opracowań monograficznych, nad sposobem realizowania tych założeń przez różne ośrodki oraz nad dotychczasowymi wynikami. Oczekujemy od czytelników krytycznej oceny, która pozwoliłaby na utrwalenie względnie rewizję założeń teoretycznych i metodycznych zarówno w odniesieniu do zbierania materiałów terenowych i archiwalnych, jak też sposobów ich opracowywania.

Redakcja „Etnografii Polskiej“ spodziewa się, że podawanie wyników badań, przeprowadzanych w różnych placówkach etnograficznych Instytutu, przyczyni się do intensywniejszej i bardziej skoordynowanej pracy nad historią polskiej kultury ludowej prowadzonej także przez inne instytucje etnograficzne, nie związane dotychczas z Akademią. W planie redakcyjnym uwzględnione zostaną ponadto krótkie streszczenia tych prac, które nie mogą szybko ukazać się w druku. W przyszłości zamierza redakcja „Etnografii Polskiej“ wprowadzić również systematyczny dział bibliografii bieżącej, ilustrujący całokształt dorobku etnografii polskiej. Zapoczątkują ten dział artykuły poświęcone historii etnografii polskiej okresu dziesięciolecia, które ukażą się w następnym tomie wydawnictwa. Poza tym zadaniem czasopisma będzie w miarę możliwości staranne informowanie o ważniejszych wydarzeniach w dziedzinie wydawniczej poza granicami naszego kraju.

Przedstawiając w ten sposób w krótkim zarysie podstawowe cele nowego czasopisma redakcja zwraca się do wszystkich pracowników na polu etnografii z prośbą o współpracę i pomoc, o nadsyłanie artykułów i o uwagi krytyczne, które by pozwoliły „Etnografii Polskiej“ spełnić jej czołowe zadanie: być odbiciem aktualnych najlepszych dążeń i osiągnięć naszej dyscypliny, walczyć o coraz doskonalsze wyniki poznawcze.